

Seges Økologi vil sikre nye økologer hurtig gevinst

Nyt projekt skal hjælpe nye økologer godt i gang, så overgangen til økologisk drift bliver så succesfuld og gnidningsfri for landmanden som overhovedet muligt

Det nye projekt har fået titlen 'Kom godt i gang med økologisk produktion', og med hjælp fra lokale DLBR-rådgivere skal projektet rundt i hele Danmark. I alt er der skabt 13 lokale projekter i projektet, og her igennem forventer Seges Økologi, at ca. 5-600 nye økologiske landmænd vil få mulighed for at deltage. Målet er ifølge økologichef i Seges Økologi Kirsten Holst, at der skabes rum til at fokusere på stærk driftsledelse og dermed realisere den nødvendige merindtjening ved omlægningen.

Tilskud til rådgivning
- Den viden, vi har opbygget omkring omlægning, og de udfordringer, der altid opstår for de landmænd, der lægger om, har vi nu samlet og lagt ind i dette nye projekt. Helt konkret tilbydes omlæggere tilskud til deres rådgivning, og de tilbydes at deltage i ERFA-grupper med økologirådgivere og mere erfarne økologer, med det klare mål, at de hurtigt mærker den økonomiske gevinst ved omlægningen, siger Kirsten Holst.

Gennem projektet etableres netværk mellem de mere erfarne økologer, og de landmænd der står i deres startfase til omlægningen. Dette gøres for at udnytte og flytte viden mellem de to grupper.

Skal løfte landmanden videre
De største udfordringer for landmanden ved en økologisk omstilling er, ifølge Kirsten Holst, de nye ledelsesmæssige krav og en voldsom ændring af normer, rutiner og vaner.

- Vi oplever, at de nye økologer har brugt rigtig meget tid og energi i processen op mod at tage beslutningen om en omstilling. De mange nye opgaver kan være svære at håndtere, og det er her, at vi gerne vil sætte ind og hjælpe landmanden godt videre. God rådgivning vil betyde besparelser på bedriften, færre fejl og færre uhensigtsmæssige hovsa-løsninger. Derudover vil risikoen for at begå fejl i forhold til kontroller også blive minimeret. Omstillingen tager tid og i den proces vil vi via projektet introducere landmanden til netværk og tilbyde rådgivning for på den måde at give en langt mere effektiv omlægning, siger Kirsten Holst.

ib@okologi.dk

Konsulenterne Bjarne Hansen og Michael Tersbøl (th) diskuterer frugtbarhed og jordkvalitet med deltagerne i seminaret. Foto: Karen Munk Nielsen

Dyrk kulstof og få mere ud af din gødning

Kulstof i jorden er helt afgørende for gode udbytter. Uden et passende højt kulstofindhold får man for lidt ud af sin gødning

PLANTEAVL
AF KAREN MUNK NIELSEN

De færreste landmænd kender kulstofindholdet i deres jord. Desværre, for det er vigtig viden i forhold til at få mest muligt ud af jord, gødning, vand og andre ressourcer, man investerer i dyrkningen. Er kulstofindholdet lavt – dvs. under 1,5 procent, er det uhyre vigtigt at sammensætte et sædskifte, der bygger kulstofpuljen op. Er det højt – over tre procent, kan man måske nøjes med at vedligeholde det.

Veje til mere kulstof
Tabellen viser forskellige tiltag bidrag til kulstofpuljen og om de bidrager med kvælstof.

Tiltag	C-bidrag	N-bidrag
Sædskifte med kløvergræs	Høj	+
Efterafgrøder	Høj	+
Halm	Høj	-
Komposteret husdyrgødning	Høj	-/+
Fast husdyrgødning	Høj	+
Have/park-kompost	Høj	-
Biomile komp. træflis	Høj	-
Biokul	Høj	-
Biogasgylle fra plantebiomasse	Høj	+
Biogasgylle fra husdyrgødning	Lav	+
Rågylle	Lav	+

Sæt det lange lys på
Ifølge Michael Tersbøl, ØkologiRådgivning Danmark, der holdt indlæg om kulstof på Økologisk Landsforenings efterårsseminar i slutningen af september, er der ikke noget kvikfix, når det gælder kulstof og humus.
- Det er et langt, sejt træk at bygge frugtbarheden op. Det gør man ved hele tiden at sørge for at tilføre mere kulstof, end man fjerner med afgrøderne. Det kan tage årtier at hæve kulstofindholdet med et procentpoint. Derfor skal man ikke gå og måle kulstof i jorden hvert eller hvert andet år, men det er en god ide at gøre det en enkelt gang, så man kender sit udgangspunkt, siger Michael Tersbøl.

I stedet for at følge kulstofprocenten i jorden med analyser kan man skyde genvej og beregne sædskiftets virkning på kulstofindholdet. Redskaber som Øko C-tool og PlantePro Kul-

stofberegner kan beregne, om sædskiftet bygger C-puljen op eller tærer på den.

Alle former for plantemateriale - halm, stub, rødder, efterafgrøder - samt husdyrgødning bidrager til at bygge kulstof ind i jorden, men det kræver store mængder at øge indholdet målbart. Der skal ca. 25 ton C pr. ha til at hæve humusindholdet i jorden med 1 procent. Kløvergræs er den bedste kulstof-opbygger, men det til trods bidrager den i bedste fald 'kun' med op til 1 ton C/ha/år. Særligt planteavlssædskifter uden kløvergræs er derfor udsatte for C-tab og dermed langsigtet udbytte-tab.

Barren skal op
At kulstofindholdet er afgørende for udbyttet demonstrerer et femårigt vårbygsforsøg fra 1980'erne i jord med hhv. 0, 96 pct. kulstof og 3,38 pct. kulstof. På den kulstofrige jord var udbyttet højt og næsten upåvirket af tilført kvælstof. På den kulstof-fattige jord var udbyttepotentialet 15 hkg lavere uanset hvor meget N, der blev tilført.

Næring eller tæring i sædskiftet
Afgrøderne og måden, man dyrker dem på, har stor betydning for, om man tærer på jordens pulje af kulstof (C) eller opbygger den.

Tærende tiltag	Nærende tiltag
Korn	Kløvergræs/lucerne
Raps	Frøgræs
Majs	Efterafgrøder
Kalkning	Nedmuldning af halm
Jordbehandling	Husdyrgødning
Omlægning af vedv. græs	Læhegn

(figur)
- Hvis der er for lidt C i jorden, har man bare sat barren lavere fra begyndelsen. Vi skal have den op, så vi kan høste mere, forbedre økonomien og gøre den økologiske produktion mere klimavenlig, pointerer Michael Tersbøl.

Gødning og kulstof går hånd i hånd

Men ligesom gødning ikke gavner ret meget, hvis jorden mangler kulstof, er det også svært at opbygge kulstof uden gødning. De to går hånd i hånd, fordi der skal være knald på plantevæksten over jorden for at få vækst under jorden. Jo bedre kornet står, jo mere stub og strå er der at nedmulde, og jo mere pels på efterafgrøderne, jo mere biomasse er der at pløje ned.

- Derfor skal man behandle efterafgrøder som en afgrøde og i nogle tilfælde ligefrem give dem lidt gødning, hvis det er det, der skal til for at få skub i dem, forklarer Michael Tersbøl.

Ny video om kulstof
Økologisk Landsforening har for nylig produceret videoen Kulstofjek dit sædskifte, hvor konsulent Erik Kristensen, ØkologiRådgivning Danmark, giver gode råd om efterafgrøder og forklarer, hvordan man bruger Øko C-tool. Videoen kan findes på hjemmesiden okologi.dk.

Karen Munk Nielsen er kommunikationskonsulent i Økologisk Landsforening

Artiklen er udarbejdet i projektet Demonstration af nye økologiske løsninger, der er støttet af Promilleafgiftsfonden for Landbrug, Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne og Miljø- og Fødevareministeriet.